

Bondine Klootra

advocaat

VAR/VMR-webinar
Wordt de Awb Aarhus-proof?

2 april 2022

1

Verdrag van Aarhus

Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, Trb. 2001, 73

Drie pijlers:

- Toegang tot milieu-informatie
- Inspraak in milieubesluitvorming
- Toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden

2

Tweede pijler: recht op inspraak

Recht op inspraak in milieubesluitvorming

- Zelfstandig recht t.a.v. artikel 6 lid 1-besluiten
- Op grond van de relevante milieu-informatie,
- Toegang tot de rechter

In het Varkens in Nood-arrest (HvJ EU 14 januari 2021):

- Oordeel of de beroepsprocedure voldoet aan artikel 9, lid 2 en 3, Verdrag
- Geen oordeel of de UOV in Afd. 3.4 voldoet aan artikel 6 Verdrag

3

Tweede pijler: recht op inspraak

Recht op inspraak onder artikel 6 Verdrag van Aarhus:

- een op zichzelf staand recht (géén voorprocedure);
- een ander doel dan toegang tot de rechter

Varkens in nood-arrest:

56 De inspraak in de milieubesluitvormingsprocedure onder de voorwaarden van dat verdrag onderscheidt zich immers van het beroep in rechte en heeft een ander doel, aangezien dat beroep in voorkomend geval kan worden ingesteld tegen het besluit dat na afloop van die procedure is genomen, waardoor die inspraak geen invloed heeft op de voorwaarden om in beroep te kunnen gaan (zie in die zin arrest van 15 oktober 2009, Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsörening, C-263/08, EU:C:2009:631, punt 38).

4

Doel van inspraak

Prakken
d'Oliveira | HUMAN
RIGHTS
LAWYERS

Doel van inspraak:

- Betere milieubesluitvorming

9^e Inleidende overweging Verdrag van Aarhus:

Erkennend dat, op milieugebied, een verbeterde toegang tot informatie alsmede inspraak in besluitvorming de kwaliteit en de uitvoering van besluiten verbeteren, bijdragen tot de bewustheid bij het publiek van milieuvraagstukken, het publiek de gelegenheid bieden om zijn bezorgdheid te uiten en bestuursorganen in staat stellen naar behoren rekening te houden met deze bezorgdheid

Hoe?

- Door vroegtijdige inspraak

Artikel 6, lid 4, Verdrag van Aarhus:

'vroegtijdige inspraak, wanneer alle opties open zijn'

VRAAG: Voldoet afd. 3.4 van de Awb daaraan? Inspraak gericht op ontwerpbesluit (3:11 Awb). Zijn dan alle opties nog open?

5

Consultatieversie MvT

Prakken
d'Oliveira | HUMAN
RIGHTS
LAWYERS

De consultatieversie van voorstel tot wijziging Awb nav Varkens in nood-arrest

- p. 13: "Het belang en de rol van participatie kan onder druk komen te staan aangezien op grond van het verdrag aan belanghebbenden niet langer de eis wordt gesteld dat ze hebben deelgenomen aan de procedure van afdeling 3.4 Awb bij besluitvorming over (veelal grotere) projecten in de fysieke leefomgeving. De stimulans om een breed en zorgvuldig participatieproces te volgen kan dan immers kleiner worden.

Niet onderkend:

- Belang van inspraak voor de kwaliteit besluitvorming
- Beroep bij de rechter onveranderd ogv artikel 9, lid 2 en 3, Verdrag van Aarhus ook mogelijk inzake gebreken in de inspraakprocedure

6

Betrokken publiek

Prakken
d'Oliveira HUMAN
RIGHTS
LAWYERS

- Het consultatievoorstel signaleert een mogelijk belangrijk probleem maar adresseert het niet:
- Voldoet het belanghebbendenbegrip (artikel 1:2 Awb) aan artikel 2, lid 5, van het Verdrag van Aarhus?
- AaRS: “betrokken publiek” ruimer: ‘voldoende dat men feitelijke gevolgen ondervindt of waarschijnlijk zal ondervinden’ (Voorlichting 12 maart 2009, p. 4).
- Artikel 2, lid 5, juncto artikelen 6 en 9, lid 2 en 3 – inspraak en beroep voor het “betrokken publiek”
- ACCC/C/2010/50 par. 66: Of sprake is van “betrokken publiek” hangt af van *‘property and other related rights, social rights and other rights and interests relating to the environment [that] may be impaired by the proposed activity.’*

OPMERKING: Essentieel om ook dit punt mee te nemen in de wetwijziging

7

Verlengingsbesluiten zijn Aarhus-besluiten

Prakken
d'Oliveira HUMAN
RIGHTS
LAWYERS

- Het *Aarhus Convention Compliance Committee* concludeert dat Nederland niet aan artikel 6 van het Verdrag van Aarhus voldoet (20 oktober 2020, ECE/MP.PP/2021/2/Add.1)
- Klacht van Greenpeace: onvoldoende inspraak ten aanzien van de milieueffecten van levensduurverlening van kerncentrale Borssele
- Gegronde verklaring: inspraak moet ook bij een besluit tot verlenging van exploitatie conform artikel 6, lid 2 t/m 9 Verdrag, ook als bij de eerste vergunning al een MER is gemaakt of anderszins inspraak heeft plaatsgevonden
- Tegemoetkoming Nederland: wetsvoorstel tot wijziging Kernenergiewet (Kamerstukken II, 202-2021, 35881).

MAAR: niet meegenomen in het Consultatievoorstel

8

Relativiteitseis

Prakken
d'Oliveira

HUMAN
RIGHTS
LAWYERS

Inspraak inperken door relativiteitseis van toepassing te verklaren op inspraak (UOV)?

Niet praktisch, niet in overeenstemming met doel Verdrag Aarhus

- Gaat bestuursorganen onnodig veel tijd kosten / onnodige juridisering inspraak
- Doel van inspraak, 'betere milieubesluitvorming' wordt hier niet mee gediend
- Onderdelenfuijk geldt niet meer: andere belanghebbenden kunnen in beroep een in de inspraakfase op relativiteit 'gesneuvelde' grond aanvoeren